

Financial Risk & Regulation

Az MNB új ajánlása a hitelkockázat vállalásáról, méréséről, kezeléséről

Hírlevél – 2021. október

Két év után újra frissítette a hitelkockázati vállalásáról, méréséről, kezeléséről és kontrolljáról szóló ajánlását a Magyar Nemzeti Bank, mely számos új elvárást támaszt a hitelintézetekkel szemben. Az új kihívások, mint az éghajlatváltozásból adódó kockázatok, vagy a digitalizáció adta lehetőségek kiaknázásának kezelése mellett az ajánlás szigorúbb elvárásokat határoz meg a külső szolgáltatók alkalmazásával szemben mind a fedezetértékelés, mind a követeléskezelés terén. Az átfogó hitelkockázati kultúra kialakításával pedig a Felügyelet a piaci szereplőket rugalmasabb, a változó piaci helyzetekhez könnyebben alkalmazkodni képes működés irányába tereli. Az ajánlásban implementálta az MNB az Európai Bankhatóság Loan Origination and Monitoring Guideline-jának (EBA/GL/2020/06) fennmaradó részét.

Átfogó hitelkockázati kultúra és komolyabb hangsúly a megfelelő szaktudás kialakításán

Az MNB – illeszkedve az EBH iránymutatásaihoz – immár a szabályzatokon és politikákon felül átfogó hitelkockázati kultúra kialakítását várja el a piaci szereplőktől, mely összhangban az egyéb stratégiai és kockázati szabályokkal és politikákkal a hitelkockázat vállalásában, kezelésében és kontrolljában részt vevő munkatársak számára ismert, követéséért pedig a szervezet tagjai elszámoltathatók. Az intézmény hitelkockázati kultúrájának kommunikációja az MNB szerint a megfelelő dokumentáláson túl rendszeres képzések formájában biztosítandó.

A hitelkockázati kultúra kapcsán elvárt a hitelezési kockázatok kezelésében érintett területek szervezeti struktúrájának rendszeres felülvizsgálata, illetve az MNB a korábbiaknál komolyabb hangsúlyt fektet a megfelelő szaktudásra, külön kiemelve a hiteldöntés során az ügyfelek, partnerek vagy kibocsátók által

rendelkezésre bocsátott adatok és információk megfelelőségéről való meggyőződés fontosságát. A hitelkockázati kultúra integrálni hivatott továbbá az ESG és pénzmosás- és terrorizmus finanszírozással kapcsolatos kockázatok ismeretét és kezelését is.

Szigorúbb szabályok vonatkoznak majd a külső szolgáltatók igénybevételére

Az MNB elvárásokat rögzít a külső követeléskezelők kiválasztási folyamatával kapcsolatban és kiemeli, hogy az ilyen jellegű megbízások során az intézményeknek kellő figyelmet kell fordítani egy adott szolgáltató túlzott alkalmazásából eredő kockázatokra és azok kezelésére.

Az ajánlás szerint az előzetes kockázatértékelési és átvilágítási feladatokat a Compliance területnek kell ellátnia el, ha a követelések kezelésére a szervezet külső szolgáltató vesz igénybe. Továbbá amennyiben a pénzügyi szervezet a követelések kezelése során külső szolgáltató vesz igénybe, a szolgáltatóra vonatkozó kockázatértékelést évente felül kell vizsgálni attól függetlenül, hogy a kiszervezett funkció

kritikus vagy fontos funkciónak minősül. Szintén elvárásokat fogalmaz meg az Felügyelet az ilyen külső szolgáltatókkal kötött megállapodások kapcsán esedékes jelentéstételi kötelezettségek tartalmára.

A követeléskezelőkhöz hasonlóan a külső fedezetértékelőkkel szemben is szigorodó elvárásokat határoz meg az ajánlás. Az értékelők tevékenységét az intézmények rendszeres (jó esetben évente) értékelni kötelesek, melynek eredményéről az irányító jogkörrel rendelkező vezető testületnek is be kell majd számolni. Az értékelés tapasztalatait kommunikálni szükséges az érintett szervezeti egységek felé, valamint a további együttműködés során figyelembe kell venni.

A koncentráció és az összeférhetlenség kezelése kiemelt fontosságú a fedezetek értékelése során

Az ajánlás rögzíti, hogy a döntéshozatali folyamat során ki kell térni a fedezete értékelésére, az adott fedezet esetében érvényesítendő jogszabályi előírásokra és a pénzügyi szervezet belső szabályozásából eredő követelmények teljesülésének vizsgálatára. Elvárás az arányos fedezet allokáció alkalmazása, tehát ha egy fedezet több ügyletbe is bevonásra kerül, akkor a kockázatcsökkentő tényezőként figyelembe vett fedezeti érték nem haladhatja meg az adott fedezet tényleges fedezeti értékét.

Az MNB a fedezetek értékelésével és az értékelést végzőkkel (külső és belső értékelőkkel egyaránt) kapcsolatban – az EBH iránymutatásával összhangban – elvárja a pénzügyi szervezetektől a függetlenség és a magas szakmai színvonal biztosítását. Ennek érdekében hatékony eszközök alkalmazását tartja kívánatosnak a fedezetek értékelésével megbízott személyek kiválasztása, díjazása és monitorozása során. Az ajánlás meghatározza az értékbecslés kötelező tartalmi elemeit, továbbá előírja az értékelések koncentrációjából fakadó kockázatok kezelését, amely eszközöként kiemeli az értékelést végzők rotációját, vagy az ugyanazon értékbecslő által folytatott egymás utáni értékelések korlátozását.

Meghatározásra kerülnek továbbá a rendkívüli értékelővizsgálat elvégzésének esetei, melyek során teljeskörű értékbecslés elkészítése szükséges. Jó gyakorlatnak tartja a Felügyelet, ha az intézmények a fedezettípusonként dokumentáltan meghatározzák az értékelést végző személyek körét, és fokozott körültekintésre inti az intézményeket a potenciális összeférhetlenségek elkerülésének érdekében.

A kockázati költségek markánsabb figyelembevétele az elvárás árazás során

Az ajánlás minimális tartalmi követelményeket határoz meg a pénzügyi szervezetektől elvárt árazási politikával kapcsolatban, így például az

ügyfél-, ügylettípus szerinti irányelveket, illetve a promóciós ügyletek árazását. Az intézményeknek az árazás során figyelembe kell venniük a kitétséggel kapcsolatban a lejáratig vagy az átárazásig felmerülő tényleges költségeket, valamint az adott kitétségre allokált összes releváns költséget, mint például a működési költség. Az MNB előírja, hogy a pénzügyi szervezet megfelelő folyamatokat alakítson ki annak érdekében, hogy a döntéshozatal során megállapításra kerülő ár tükrözze az adott kitétségből eredő kockázatokat, valamint árazási monitoring keretében szűrje ki azon kitétségeket, melyek tényleges költsége meghaladja az elvárt megtérülést, s ezekről az információkról biztosítsa a visszacsatolást mind az üzleti, mind pedig a kockázatvállalási és -kezelési terület felé.

Az éghajlatváltozással összefüggő kockázatokat be kell építeni a hitelezési folyamatba

Az MNB már korábban implementálta az EBH számos elvárását az 5/2021-es „Zöld” ajánlása során, melyről részletesen [Áprilisi hírlevelünkben](#) írtunk. Így a kockázatkezelési keretrendszerre, illetve a hitelkockázat kezelésére vonatkozó új kötelezettségek nagy része már korábban rögzítésre került.

Ennek keretében vizsgálni kell például, hogy egy-egy finanszírozási projekt környezeti szempontból fenntartható-e, és a kockázatvállalás előtt el kell végezni az ügyfelek éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázati átvilágítását is. Kiemelten nagy kihívás a hitelkockázat felmérése során annak értékelése, hogy klíma- és környezeti kockázatok milyen módon hatnak a hitelfelvevő csődvalószínűségére (PD) és nemteljesítés esetén a veszteség átlagos mértékére (LGD).

Speciális projekthitelekre eltérő értékelési szempontokat lesz szükség meghatározni

Az MNB a hiteldöntés-előkészítés során a korábbiakhoz hasonlóan elvárja, hogy a pénzügyi szervezetek figyelembe vegyék az ügyfél-, partner-, kibocsátó-, és az ügylettípusok sajátos jellegét és kockázati jellemzőit. Ennek alapján az új ajánlás azonban eltérő szempontokat és értékelési gyakorlatokat ír elő a hitelképesség, fizetőképesség, illetve a fedezetértékelés során a lakossági ügyfelek, továbbá a vállalati ügyfelek között megkülönböztetett mikro-és kisvállalkozások, illetve közép-és nagyvállalkozások esetében. Emellett az EBH iránymutatásnak megfelelően külön értékelési gyakorlat kialakítását várja el az MNB a speciális ügylettípusok és hitelezési kitétségek vizsgálata során, ideértve a kereskedelmiingatlan-, ingatlanfejlesztés-, hajó-, projekt-, illetve a magas tőkeáttételű ügyletek finanszírozását. A felsoroltakra az MNB külön, egyedi értékelési szempontokat ír elő.

Az MNB az új ajánlásban elvárja, hogy a pénzügyi szervezetek a belső szabályzatokban definiálják a magas tőkeáttételű ügyleteket, és ezen ügyletekhez kapcsolódó kockázatvállalási folyamatot és eljárásrendet, valamint a hozzájuk köthető kockázatazonosítási, -mérési, -monitoring és -kontroll előírásokat. Mindazonáltal a fenti szigorú elvárásokkal összhangban is csak korlátozott mértékben ajánlja az MNB a magas tőkeáttételt eredményező ügyletek vállalását.

Az MNB magasabb szintű digitalizációt vár el a hitelintézetektől

Az MNB az új ajánlás részeként elvárja a hitelkockázat növekedésének az észlelésére alkalmas korai jelzőrendszer létrehozását és működtetését, figyelembe véve az arányosság elvét. Ezzel kapcsolatban a pénzügyi intézmények a belső szabályozásokban kötelesek definiálni többek között a jelzésre használt mutatószámokat, szempontokat, az értékelések gyakoriságát, illetve egy esetleges különleges eljárás esedékességét. Az MNB hangsúlyozza a monitoring tevékenység fontosságát különösen abban az esetben, amikor a korai jelzőrendszer alapján a hitelkockázat nagyobb növekedését észleli a szervezet egy adott ügyfél, ügylet vagy portfólió esetében.

A technológiai alapú innovációkkal összefüggő kockázatok kezelése is elvárásnak számít az MNB új ajánlásában, mint például a statisztikai

alapú fedezetértékelés esetleges kockázatai. Az alkalmazott modellek dokumentálása kapcsán az MNB többek között elvárja a modell módszertanának, adatainak, feltételezéseinek, korlátozásainak, illetve a megfelelő minőségű működés és a torzítások elkerülése érdekében hozott intézkedések rögzítését. Fontos, hogy a vezetési testület tisztában legyen a technológiai innovációk használatával és azok esetleges korlátaival. A modellek működéséhez a pénzügyi szervezeteknek megfelelő IT rendszerekkel, folyamatokkal és erőforrásokkal szükséges rendelkezniük.

Az MNB továbbá elvárja a megfelelően részletes adatinfrastruktúra működtetését, ami biztosítja minden ügyletre vonatkozóan, többek között a kitettségekhez és a fedezetekhez kapcsolódó információkat, azok folytonosságát, integritását és biztonságát az egész futamidő során. A megfelelő adatinfrastruktúra és informatikai háttér a hitelkockázatvállalás, -mérés, -kezelés és kontroll támogatását biztosítja. Az MNB kiemeli, hogy az intézmény informatikai folyamatainak és rendszereinek többek között alkalmasnak kell lennie minden ügylet teljes körű rögzítésére és aggregálásra adott kategóriák és szempontok alapján. Fontos továbbá, hogy ezek az IT folyamatok és rendszerek arányosak legyenek a hitelkockázatot eredményező ügyletek összetettségével és mennyiségével. Változások és módosítások miatt rendszeres felülvizsgálat szükséges.

Az ügyfélminősítési folyamat során is új szempontok beépítése lesz szükséges

Az ügyfél- és partnerminősítése folyamattal kapcsolatosan az új ajánlásban hangsúlyt kap a felelős hitelezési tevékenységre vonatkozó elvárás érvényre juttatása, és a hitelkockázatvállaláshoz kapcsolódó belső és külső csálások kockázatának minimalizálása is, valamint ügyfélcsoporttag finanszírozása során az ügyfélcsoportszintű kockázatok feltárása és értékelése. Az MNB továbbá az ügyfél- és partnerminősítés folyamatának rendszeres, dokumentált visszamérését is elvárja, mely biztosítja, hogy az intézmények hitelkockázati kitétséget csak olyan ügyféllel, partnerrel, illetve kibocsátóval szemben vállaljanak, amely várhatóan képes lesz a szerződés szerinti feltételeket teljesíteni.

További felügyeleti elvárások

A követelések átstrukturálásával összefüggésben az MNB külön elvárja a lakossági követelések átstrukturálásának sajátos előírásainak a pénzügyi intézmények belső szabályzatában való dokumentálását. Ide vonatkoznak a portfóliók, a szegmensek és a sztenderdizált átstrukturálási intézkedések, illetve az alkalmazásukra vonatkozó folyamat, eljárásrend, felelősségi és hatásköri rendszer.

A hitelkockázatvállalási döntéshozatal során a pénzügyi intézmények kötelesek az objektivitás fenntartása és az összeférhetetlenség elkerülése érdekében erre vonatkozó belső szabályzatokkal, folyamatokkal, eljárásokkal és ellenőrzési rendszerekkel rendelkezni. Az ajánlás kiemeli továbbá, hogy kockázatosabb, vagy nagyobb volumenű ügyletek esetében ügyfél-, illetve ügylettípustól függetlenül elvárt a legalább bizottsági szintű hiteldöntés.

A javadalmazás kapcsán az MNB elvárja, hogy a hitelkockázat-vállalásban érintett munkavállalók javadalmazásának változó összetevője során az intézmények mérlegeljék hitelminőségi kritériumok beépítését is. Az ajánlás szintén felhívja a figyelmet a vonatkozó jogszabályi előírásoknak és az MNB javadalmazási ajánlásainak megfelelő javadalmazási gyakorlat létrehozására és alkalmazására, mely politika összhangban áll többek között a pénzügyi szervezet hitelkockázati étvágásával és a hitelkockázati kultúrájával, illetve biztosítja a túlzott vagy az ügyfél kárára történő kockázatvállalás elkerülését is.

*****

A jelenlegi, illetve korábbi MNB ajánlások elvárásai ösztönzik az intézményeket a hitelezési folyamataik rendszeres, dokumentált felülvizsgálatára, mely elősegíti a kockázatok hatékonyabb felmérésén túl az innovatív megoldások implementálását, a megfelelő külső szolgáltatók kiválasztását, illetve hosszú távon a pénzügyi intézmények működésének egyik legfontosabb folyamatának hatékony és megfelelő működését is.

A hírlevél készítésében részt vettek: Vajda Péter, Tóbiás Szilvia, Wieder Gergő.

Kapcsolat:

Rakó Ágnes
partner
M: +36 70 370 1792
E: agnes.rako@kpmg.hu

Szalai Péter
igazgató
M: +36 70 370 1739
E: peter.szalai@kpmg.hu

Wieder Gergő
senior menedzser
M: +36 70 333 1471
E: ergo.wieder@kpmg.hu

Soltész József
menedzser
M: +36 70 370 1766
E: jozsef.soltesz@kpmg.hu

[KPMG.hu](https://www.kpmg.hu)

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszere információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

A KPMG név, a KPMG logó a KPMG International lajstromozott védjegye.

© 2021 A KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a KPMG International Limited („KPMG International”) angol „private company limited by guarantee” társasághoz kapcsolódó független tagtársaságokból álló KPMG globális szervezet tagtársasága. Minden jog fenntartva.